

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

muu hyvinvointialue

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Kyllä, miksi? [Esitys tukee saavutettavuuden parantamista, koska maksuton ensimmäisen tason koulutus lisää koulutettavien määrää ja vahvistaa lyhytinterventio-osaamista perustasolla. Tämä mahdollistaa palvelujen laajemman saatavuuden ja nopeamman hoitoon pääsyn.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Kyllä, miksi? [Esitys vahvistaa perustason palveluja ja tukee kevyempien interventioiden käyttöä, mikä parantaa mielenterveyspalveluiden saatavuutta. Hoidon porrastus selkeyttää palvelujen rakennetta ja voi nopeuttaa hoitoon pääsyä. Lisäksi malli mahdollistaa hoidon toteuttamisen asiakkaan kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tasolla. Toisaalta Työnjako perus- ja erikoissairaanhoidon välillä jää osin epäselväksi, mikä voi aiheuttaa epävarmuutta palvelujen toteuttamisessa. Lisäksi on riski päällekkäisistä menetelmistä tai epäyhtenäisestä palvelukokonaisuudesta. Hoidon porrastus ei myöskään saisi muodostua esteeksi tietyn intervention saamiselle, ja erikoissairaanhoidon rooli sekä pitkäkestoisten hoitojen järjestäminen vaativat tarkempaa määrittelyä.]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Kyllä, miksi? [Lyhytinterventioiden lisääntyminen tukee varhaista tukea, ja koulutetun henkilöstön lisääntyminen perustasolla parantaa palvelujen saatavuutta. Näin asiakkaat, erityisesti lapset ja nuoret, voivat saada apua nopeammin ja oikea-aikaisemmin matalalla kynnyksellä. Toisaalta

Kouluterveydenhuollon resurssit ovat jo nykyisin riittämättömät, ja lakisääteiset tehtävät kuormittavat henkilöstöä merkittävästi. Ilman lisäresursseja ei ole käytännön mahdollisuutta lisätä psykososiaalisten interventioiden toteuttamista. Tämän seurauksena on olemassa riski, että esityksen tavoitteet eivät toteudu arjen toiminnassa ilman riittäviä henkilöstö- ja aikalisäyksiä.]

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeutisiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Kyllä, miksi? [Ensimmäisen tason koulutus tukee kaksiportaisen psykoterapiamallin tavoitetta, mutta nykyisessä muodossaan se ei vielä riittävästi toteuta sitä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää selkeää työnjakoa, riittäviä resursseja sekä huolellista yhteensovittamista palvelujärjestelmän kokonaisuuden kanssa.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Ei, miksi? [Koulutus ei ole riittävästi sidottu palvelujärjestelmän rakenteisiin, resursseihin ja työnjakoon]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Lyhytinterventioiden koulutuksen toteutuminen määrällisesti ja laadullisesti riittävänä edellyttää selkeää työnjakoa yliopistojen ja hyvinvointialueiden välillä sekä tiivistä yhteistyötä, jossa koulutus perustuu palvelujärjestelmän todellisiin tarpeisiin.

Hyvinvointialueilla tulee olla keskeinen rooli koulutustarpeen määrittelyssä ja kohdentamisessa, kun taas yliopistot vastaavat koulutuksen sisällöllisestä laadusta. Lisäksi ammattiryhmien välinen työnjako ja vastuut tulee määritellä selkeästi.

Esitys ei nykyisessä muodossaan riittävästi mahdollista tällaista tarkoituksenmukaista työnjakoa ja yhteistyötä, sillä siinä ei ole riittävästi huomioitu palvelujärjestelmän henkilöstörakennetta, alueellisia tarpeita eikä koulutuksen ja toteutuksen välistä yhteyttä.

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi? [Esitetty rahoitusmalli tukee koulutuskokonaisuuden toteuttamista osittain, mutta ei nykyisessä muodossaan riittävästi varmista koulutuksen tarveperusteista, alueellisesti yhdenvertaista eikä palvelujärjestelmän tarpeisiin vastaavaa toteutumista. Erityisenä huolena on, että rahoituksen ja järjestämisvastuun keskittäminen voi heikentää ruotsinkielisten koulutus- ja palvelutarpeiden huomioimista. Rahoitusmallissa tulee varmistaa, että koulutus kohdentuu yhdenvertaisesti koko maassa, perustuu alueellisiin tarpeisiin ja turvaa myös ruotsinkielisten palvelujen riittävyyden ja saatavuuden]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

Lisäksi rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen on keskeistä varmistaa läpinäkyvät, tarveperusteiset ja valtakunnallisesti yhdenmukaiset kriteerit rahoituksen kohdentamiselle. Rahoituksen tulee tukea koulutuksen toteutumista koko maassa palvelujärjestelmän tarpeiden mukaisesti, eikä se saa johtaa osaamisen tai palvelujen epätasapainoiseen jakautumiseen alueiden välillä. Erityisesti on varmistettava, että rahoitusmalli turvaa myös ruotsinkielisten palvelujen ja koulutuksen riittävyyden.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

Ehdotus erikoispätevyyden säätämisestä ja rekisteröinnistä on sinänsä kannatettava keino tunnistaa ja tehdä näkyväksi psykososiaalisten menetelmien osaaminen. Samalla se voi tukea osaamisen laadun varmistamista ja palvelujärjestelmän läpinäkyvyyttä.

Esitykseen liittyy kuitenkin keskeisiä tarkentamistarpeita. Ammattiryhmien osaamisvastuut, työnjako sekä erikoispätevyyden suhde eri ammattihenkilöiden perustehtäviin tulee määritellä selkeästi. Erityisesti on varmistettava, ettei erikoispätevyys johda tehtävien epätarkoituksenmukaiseen siirtymiseen ammattiryhmien välillä tai heikennä sosiaalihuollon lakisääteisten perustehtävien toteutumista.

Lisäksi rekisteröintiin ja sääntelyyn liittyvien velvoitteiden tulee olla oikeasuhtaisia eikä niistä saa aiheutua kohtuutonta hallinnollista kuormitusta. Oleellista on myös varmistaa, että erikoispätevyyskehittäminen perustuu palvelujärjestelmän todellisiin tarpeisiin ja kytkeytyy tarkoituksenmukaisesti koulutuksen, työnjaon ja resurssien kokonaisuuteen.

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

Ehdotus erikoispätevyyden säätämisestä ja rekisteröinnistä on sinänsä kannatettava keino tunnistaa ja tehdä näkyväksi psykososiaalisten menetelmien osaaminen. Samalla se voi tukea osaamisen laadun varmistamista ja palvelujärjestelmän läpinäkyvyyttä.

Esitykseen liittyy kuitenkin keskeisiä tarkentamistarpeita. Ammattiryhmien osaamisvastuut, työnjako sekä erikoispätevyyden suhde eri ammattihenkilöiden perustehtäviin tulee määritellä selkeästi. Erityisesti on varmistettava, ettei erikoispätevyys johda tehtävien epätarkoituksenmukaiseen siirtymiseen ammattiryhmien välillä tai heikennä sosiaalihuollon lakisääteisten perustehtävien toteutumista.

Sosiaalihuollon näkökulmasta ei ole tarkoituksenmukaista, että psykososiaalisten menetelmien erikoispätevyyden edellyttämä koulutus sisällytetään sosiaalityöntekijän koulutusohjelmiin. Tämä ei vastaa sosiaalityöntekijän lakisääteisiä erityisiä tehtäviä, jotka painottuvat viranomaistehtäviin, palvelutarpeen arviointiin, päätöksentekoon sekä palvelukokonaisuuksien yhteensovittamiseen. Esitys voi tältä osin ohjata rajallisia sosiaalityöntekijäresursseja pois niiden keskeisistä tehtävistä ja antaa virheellisen signaalin osaamisen kohdentamisesta.

Varhaisen vaiheen psykososiaalisten menetelmien osaamista on tarkoituksenmukaisempaa vahvistaa niillä ammattiryhmillä, joiden tehtävät painottuvat käytännön asiakastyöhön ja varhaiseen tukeen, kuten sosionomeilla ja muilla ensimmäisen vaiheen työntekijöillä. Selkeä työnjako on keskeinen edellytys palvelujärjestelmän kustannustehokkuudelle, toimivuudelle ja asiakas- ja potilasturvallisuudelle.

Lisäksi erikoispätevyyden käyttöönotto edellyttää yhtenäisiä kansallisia linjauksia sen sisällöstä, tasosta ja ohjauksesta sekä riittävää ammatillista tukea ja valvontaa. Erikoispätevyyksien tulee tukea palvelujärjestelmän kokonaisuutta eikä muodostua erilliseksi osaamisrakenteeksi, joka vaikeuttaa työnjakoa tai resurssien tarkoituksenmukaista kohdentamista.

Lindvall Maria
Pohjanmaan hyvinvointialue